

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1So/51/2012
Identifikačné číslo spisu:	1010200941
Dátum vydania rozhodnutia:	12.03.2013
Meno a priezvisko:	JUDr., Ing. Miroslav Gavalec
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:1010200941.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací v právnej veci navrhovateľa: JUDr. H. U., K., bytom O., XXX XX O., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa - ústredie, so sídlom Ulica 29. augusta č. 8-10, 813 63 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí správneho orgánu v konaní o starobnom dôchodku, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 25. apríla 2012 č. k. 6Sd 37/2010-59, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 25. apríla 2012 č. k. 6Sd/37/2010-59 v časti, ktorou krajský súd potvrdil rozhodnutie odporkyne číslo XXX XXX XXXX X . z 22. septembra 2010 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

I.

Konanie na správnom orgáne

Rozhodnutie 1.:

1. Rozhodnutím 1. č.: XXX XXX XXXX X z 10.03.2010 odporkyňa ako prvostupňový správny orgán postupom podľa ustanovení § 21, § 95 ods. 1 a § 173i ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov, ďalej § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej v texte rozsudku tiež „zák. č. 461/2003 Z.z.“), ako aj v článku 19 Dohovoru č. 128 o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach priznala žalobcovi starobný dôchodok v sume 3.494,-Sk mesačne, počnúc dňom 22.08.2003.

2. Svoje rozhodnutie po citácii zákonných textov obsiahnutých v ustanovení § 21 ods. 1 a § 12 ods. 2 zák. č. 100/1988 Zb. odôvodnila tým, že navrhovateľ dosiahol predpísané roky doby zamestnania a dôchodkový vek. Vo vzťahu k určeniu sumy starobného dôchodku odporkyňa uviedla, že navrhovateľovi bola doba profesionálnej služby v Zbore hradnej polície od 03. januára 1968 do 31. decembra 1999 zhodnotená pri priznaní príspevku za službu podľa zákona č. 344/1991 Zb. o služobnom pomere policajtov zaradených vo Federálnom policajnom zbore a Zbore hradnej polície, ktorý sa od 01.

júla 2002 považuje za výsluhový dôchodok.

3. Ďalej odporkyňa odôvodnila výpočet priemerného mesačného zárobku navrhovateľa k zohľadňovanému obdobiu, dôvody krátenia vypočítaného starobného dôchodku, ako aj použitie príslušných koeficientov vo výpočte vykonanom v odôvodnení.

Rozhodnutia 2. - 9.:

4. Rozhodnutím 2. č.: XXX XXX XXXX X z 10.03.2010 odporkyňa ako prvostupňový správny orgán postupom podľa ustanovení § 293a zák. č. 461/2003 Z.z. zvýšila žalobcovi starobný dôchodok na sumu 3.634,-Sk mesačne, počnúc dňom 01.02.2004. Rovnako, resp. obdobne (odlišnosť spočívala v aplikácii § 293k a § 82, poprípade § 293ar zák. č. 461/2003 Z.z.) odôvodnenými postupne nasledujúcimi rozhodnutiami 3. až 9., všetky vydané odporkyňou dňa 10.03.2010, zvýšila žalobcovi starobný dôchodok až na sumu 245,60 € mesačne, počnúc rôznymi dátumami.

Rozhodnutie o pozastavení:

5. Rozhodnutím č.: XXX XXX XXXX X z 22.09.2010 (založené v spise krajského súdu sp. zn. 5 Sd 87/2010) odporkyňa ako prvostupňový správny orgán postupom podľa ustanovenia § 112 ods. 8 zák. č. 461/2003 Z.z. zastavila výplatu starobného dôchodku, a to odo dňa 22. októbra 2010. Svoje rozhodnutie stroho odôvodnila tým, že vyhovelá žiadostiam navrhovateľa z dátumov 15. júla 2010 a 23. augusta 2010.

II.

Konanie na prvostupňovom súde

6. Proti hore citovaným rozhodnutiam 1 až 9 odporkyne, všetky z 10.03.2010, podal navrhovateľ prostredníctvom svojej právnej zástupkyne opravný prostriedok zo dňa 04.05.2010 (spresnené podaním z 26.05.2010 na č.l. 23) na Krajský súd v Bratislave.

7. Krajský súd v Bratislave na pojednávaní vykonanom dňa 28.03.2012 za prítomnosti obidvoch účastníkov vyhlásil výrok uznesenia (č.l. 54), že spája veci vedené na tunajšom súde pod sp. zn. 6 Sd 37/10 a sp. zn. 5 Sd 87/10 na spoločné konanie a ďalej sa bude vo veci pokračovať pod sp. zn. 6 Sd 37/10. Osobitne vyhotovené uznesenie mimo jeho výrokovú časť zachytenú v zápisnici sa v súdnom spise nenachádza.

8. Následne Krajský súd v Bratislave ako súd prvého stupňa preskúmal napadnuté rozhodnutia a po nariadení pojednávania v zmysle § 250g ods. 1 OSP dospel k záveru, že opravný prostriedok navrhovateľa zo dňa 04. mája 2010 v spojení s opravným prostriedkom z 26. mája 2010 nie je dôvodný a opravný prostriedok z 02. decembra 2010 je dôvodný. V zmysle výroku rozsudku preto krajský súd postupom podľa § 250j ods. 2 písm. a) [nesprávne právne posúdenie vecí] a písm. d) [nepreskúmateľnosť] O.s.p. zrušil rozhodnutia odporkyne:

1. č. XXX XXX XXXX X zo dňa 10. marca 2010,

2. č. XXX XXX XXXX X zo dňa 10. marca 2010,

3/ č. XXX XXX XXXX X zo dňa 10. marca 2010,

4/ č. XXX XXX XXXX X zo dňa 10. marca 2010,

5/ č. XXX XXX XXXX X zo dňa 10. marca 2010,

6/ č. XXX XXX XXXX X. zo dňa 10. marca 2010,

7/ č. XXX XXX XXXX X zo dňa 10. marca 2010,

8/ č. XXX XXX XXXX X zo dňa 10. marca 2010,

9/ č. XXX XXX XXXX X zo dňa 10. marca 2010

a vec jej vrátil na ďalšie konanie, a súčasne rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 22. septembra 2010 potvrdil.

Vo vzťahu k náhrade trov konania krajský súd zaviazal odporkyňu zaplatiť navrhovateľovi na účet advokátky JUDr. Cvetany Kučerkovej náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 125,40 €.

9. Svoje rozhodnutie krajský súd odôvodnil tým, že navrhovateľ opravným prostriedkom zo dňa 04. mája 2010 (č.l. 1) pôvodne žiadal preskúmať rozhodnutie 1. odporkyne zo dňa 10. marca 2010 č. 480 527 7330 0. Neskôr, nasledujúcim návrhom zo dňa 26. mája 2010 navrhovateľ žiadal preskúmať a tiež zrušiť rozhodnutia odporkyne 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., všetky s číslom XXX XXX XXXX X. a všetky zo dňa 10. marca 2010, ktoré boli vydané na základe nezákonného a zmätočného rozhodnutia 1.

10. Následne krajský súd poukázal aj na návrh zo 06. októbra 2010, prostredníctvom ktorého sa navrhovateľ dožadoval zrušenia rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X z 22.09.2010, ktorým mu bola zastavená výplata starobného dôchodku od 22. októbra 2010 na základe jeho žiadosti zo dňa 15. júla 2010 a 23. augusta 2010.

11. Po vykonaní dokazovania výsluchom účastníkov konania, oboznámenia sa s dávkovým spisom odporkyne č. XXX XXX XXXX X a s celým obsahom spisového materiálu krajský súd zistil nasledujúci skutkový stav pri aplikácii názorov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyslovených v rozsudku sp. zn. 4So 148/2008 z 28. októbra 2009.

Predovšetkým uvedený súd vytkol odporkyni, že sa v napadnutých rozhodnutiach dostatočne nezaoberala skúmaním zákonných podmienok pre priznanie príspevku za službu a službu a podmienkami pre priznanie výsluhového dôchodku. Taktiež neskúmala, či výška príspevku za službu zodpovedala aj výške výsluhového dôchodku. Navyše nerešpektovala stanovisko Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ohľadom posúdenia nároku navrhovateľa na starobný dôchodok podľa § 173i ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z.

12. Krajský súd prihliadajúc k predloženej písomnej dokumentácii odporkyne, dospel na str. 9 k záveru, že napadnuté rozhodnutie odporkyne 1. z 10. marca 2010 vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia veci.

13. Podľa krajského súdu sa ani v tomto prípade odporkyňa neriadila v plnom rozsahu právnym názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (rozsudok sp. zn. 4So 148/2008 z 28. októbra 2009), nakoľko opäť neuviedla v napadnutom rozhodnutí, akými právnymi úvahami sa riadila, ak stotožnila príspevok za službu priznaný v inom než zákonom stanovenom období s výsluhovým dôchodkom a aké boli zákonné podmienky pre priznanie príspevku za službu k 01. januáru 2002 a pre výsluhový dôchodok priznaný podľa zákona.

Preto krajský súd dospel k záveru, že ostatné rozhodnutia odporkyne 2. až 9 z 10. marca 2010 sú nepreskúmateľné, pretože vychádzajú z rozhodnutia 1. zo dňa 10. marca 2010, ktoré je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť, nesprávne právne posúdenie a neakceptovanie názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

14. Vo vzťahu k ďalšiemu napadnutému rozhodnutiu odporkyne č. XXX XXX XXXX X z 22. septembra 2010, ktorým odporkyňa zastavila výplatu starobného dôchodku navrhovateľovi, krajský súd po preskúmaní dávkového spisu predloženého odporkyňou prezentoval názor, že odporkyňa postupovala pri svojom rozhodovaní správne, keď na základe uvedených podaní zastavila výplatu starobného dôchodku navrhovateľovi.

Najmä zdôraznil, že navrhovateľ v podaní zo dňa 15. júla 2010 jasne uvádza, že nesúhlasí s výškou vyplácaného starobného dôchodku, ktorý bol toho času 245,60 euro mesačne a žiada, aby im bola jeho výplata zastavená, aby mu bolo oznámené číslo účtu odporkyne, na ktorý poukáže vyplatené dávky. V zmysle § 112 ods. 8 zák. č. 461/2003 Z.z. podľa krajského súdu odporkyňa v danom prípade vyhovel navrhovateľovej žiadosti a postupovala v zmysle citovaného zákona ustanovenia.

15. V súvislosti s uvedeným rozhodnutím z 22. septembra 2010 krajský súd dospel k záveru, že zistenie skutkového stavu v preskúmvanej veci zo strany odporkyne je dostačujúce, rozhodnutie vychádzalo zo

správneho právneho posúdenia veci a postup správneho orgánu je v súlade so zákonom, a preto napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdil.

III.

Odvolať navrhovateľa/stanoviská

A)

16. Prostredníctvom včas podaného odvolania zo dňa 28.06.2012 (č.l. 66) proti rozsudku prvostupňového súdu navrhovateľ napadol predmetný rozsudok v časti výroku krajského súdu, kde rozhodnutie odporkyne číslo XXX XXX XXXX X . z 22.09.2010 potvrdzuje, nakoľko prvostupňový súd nevykonával navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností a rozhodnutie súdu prvého stupňa v napadnutej časti vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 O.s.p.). K odvolaniu navrhovateľ pripojil viacero listinných dôkazov.

17. Navrhovateľ predovšetkým zdôraznil, že spolu s rozhodnutím 1. zo dňa 10.03.2010 mu odporkyňa zaslala jednak avízo o platbe na sumu 14.276,38 €, ako aj ďalšie avízo o platbe na sumu 33,20 €. Uvedené platby navrhovateľ neprijal a odporkyni dňa 29.03.2010 ich vrátil so zdôvodnením, že platby sú v hrubom rozpore s právoplatným rozhodnutím z 24.04.2003, a preto požiadal odporkyňu o nový správny výpočet, jasne vyšpecifikovaný, a zaslanie správnej sumy na bankový účet určený navrhovateľom.

18. Tento svoj postoj mal navrhovateľ podľa svojho tvrdenia odporkyni opakovane potvrdiť listami z 15.07.2010 a 26.07.2010. Na základe uvedeného navrhovateľ tvrdí, že voči odporkyni neuplatnil v žiadnom prípade žiadosť o zastavenie výplaty starobného dôchodku.

19. Ďalej navrhovateľ objasnil, v čom vidí pochybenie krajského súdu pri nie úplnom zistení skutkového stavu veci, t.j., že krajský súd sa nedostatočne oboznámil s dávkovým spisom; konkrétne čo sa týka listu navrhovateľa z 30.03.2010 a 06.10.2010, prostredníctvom ktorých nežiada o zastavenie výplaty starobného dôchodku, ale len výplaty jeho nesprávnej sumy.

20. Vo vzťahu k námietke nesprávneho právneho posúdenia veci navrhovateľ uviedol, že krajský súd neposúdil obsahovo vec v kontexte Dôvodovej správy a právnych komentárov vydaných k ustanoveniu § 112 ods. 8 zák. č. 461/2003 Z.z., podľa ktorých najmä:

- na písomnú výzvu o predloženie rozhodných skutočností poberateľ dávky nereaguje,
- poberateľ sa nepodrobí vyšetrovaniu zdravotného stavu pri poberaní invalidného dôchodku,
- podnet samotného poberateľa dôchodku pri súbežnom dôchodku, čo umožní výhodnejšie zvyšovanie dôchodku bez jeho poberania počas výkonu zárobkovej činnosti.

21. Na základe uvedeného navrhovateľ žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zmenil napadnutý rozsudok tak, že tento rozsudok v napadnutej časti ruší a prikazuje odporcovi, aby navrhovateľovi naďalej vyplácal starobný dôchodok v zmysle príslušného rozhodnutia vrátane valorizácie.

B)

22. Z vyjadrenia odporkyne zo dňa 19.07.2012 (č.l. 77) vyplýva, že dôvody uvedené navrhovateľom nepovažuje odporkyňa za relevantné. Podľa právneho názoru odporkyne navrhovateľovi nie je možné vyplácať starobný dôchodok priznaný právoplatným rozhodnutím zo dňa 24. apríla 2003, nakoľko odporkyňa o nároku na starobný dôchodok, ktorý bol navrhovateľovi priznaný v období od 01. júla 2002 do 30. júna 2003 povinná rozhodnúť podľa predpisov účinných po 30. júni 2003.

23. Odporkyňa ďalej konštatovala, že zrušenými rozhodnutiami zo dňa 10. marca 2010 realizovala rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 28. októbra 2009. Avšak navrhovateľ poukázanej sumy starobného dôchodku odmietol prijať.

24. Na základe uvedeného preto odporkyňa požadovala potvrdiť rozsudok ako vecne správny v časti napadnutej odvolaním.

IV.

Právne názory odvolacieho súdu

25. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 v spojení s § 246c ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej v texte rozsudku len „O.s.p.“). Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spoj. s ust. § 250s veta prvá O.s.p. odvolanie prípustné, po neverejnej porade senátu bez nariadenia pojednávania dospel jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) k záveru, že odvolanie je dôvodné, a preto postupom podľa § 221 ods. 1 písm. h) v spoj. s § 250l ods. 2 a § 246c ods. 1 O.s.p. napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie v zmysle nasledujúcich záverov.

26. Po preverení riadnosti podmienok vykonávania súdneho prieskumu rozhodnutí správneho orgánu (tzn. najmä splnenia podmienok konania a okruhu účastníkov) sa Najvyšší súd celkom nestotožňuje so skutkovými závermi krajského súdu v tom rozsahu, ako si ich osvojil zo zistení uvedených odporkyňou, ktoré sú obsiahnuté v spise. Na druhej strane podstatou súdneho odvolania proti rozsudku krajského súdu, ako aj opravného prostriedku, ktorou sa navrhovateľ domáha preskúmania rozhodnutia odporkyne, je právna otázka, či ponechanie rozhodnutia, ktorého existencia je spätá so zrušovanými základnými rozhodnutiami (derivatívne rozhodnutie) za situácie, kedy základné rozhodnutie správneho orgánu je zrušené, je v súlade s princípom právnej istoty. Práve tento právny rámec aj vymedzuje potrebné medze skutkového zistenia.

1) Konflikt zrušovacích dôvodov:

27. Predovšetkým Najvyšší súd v súvislosti s námietkou navrhovateľa týkajúcou sa nesprávneho právneho posúdenia veci poukazuje na to, že idea právneho štátu zakotvená v článku 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky vyžaduje od orgánov súdnej moci, aby jeho výklad práva v konkrétnej veci nepochybne smeroval (princíp právnej istoty) k tomu výsledku, ktorý mal, resp. mal mať na mysli zákonodarca pri jeho tvorbe.

Na základe uvedeného potom pre sudcu spočíva význam interpretácie v tom, že zákonodarcom všeobecne sformulované pravidlo (najmä jeho dispozíciu) musí transformovať prostredníctvom jazykových prostriedkov na, pre podmienky konkrétneho skutkového stavu, aplikácie schopné pravidlo, a toto porovnáva s reálnou situáciou, dejom, resp. postojom, či iným druhom správania jednotlivca v prejednávanej veci. Následne sudca svoje úvahy, ktoré ho abstraktne vedeným spôsobom viedli k prijatiu takéhoto výsledku výkladu, musí v zmysle § 157 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p. objasniť, ani že by sa vystavil nebezpečenstvu z nesprávneho právneho výkladu. Takýto prístup k výkladu práva v súdnej praxi je naplnením princípu právnej istoty v spoločnosti a súčasne eliminuje ľudskú omylnosť a ovplyvniteľnosť.

28. Ústavný súd Slovenskej republiky prostredníctvom nálezu sp. zn. III. ÚS 341/07 uviedol, že pri výklade a aplikácii ustanovení právnych predpisov je nepochybne potrebné vychádzať prvotne z ich doslovného znenia. Súd však nie je doslovným znením zákonného ustanovenia viazaný absolútne. Môže, ba dokonca sa musí od neho (od doslovného znenia právneho textu) odchýliť v prípade, keď to zo závažných dôvodov vyžaduje účel zákona, systematická súvislosť alebo požiadavka ústavne súladného výkladu zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov (čl. 152 ods. 4 ústavy). Samozrejme, že sa v takýchto prípadoch musí zároveň vyvarovať svojvôle (arbitrárnosti) a svoju interpretáciu právnej normy musí založiť na racionálnej argumentácii.

V prípadoch nejasnosti alebo nezrozumiteľnosti znenia ustanovenia právneho predpisu (umožňujúceho

napríklad viac verzií interpretácie) alebo v prípade rozporu tohto znenia so zmyslom a účelom príslušného ustanovenia, o ktorého jednoznačnosti niet pochybností, možno uprednostniť výklad „e ratione legis“ pred doslovným gramatickým (jazykovým) výkladom.

29. Z napadnutého rozsudku Najvyšší súd zistil, že krajský súd sa v svojom odôvodnení zaoberal prieskumom zákonnosti u dvoch rôznych skupín napadnutých rozhodnutí odporkyne. Pri prvej skupine napadnutých rozhodnutí (rozhodnutia 1/ až 9/) krajský súd ustálil svoj rozhodovací výsledok na ich nezákonnosti z titulu nesprávneho právneho posúdenia veci, a kumulatívne z titulu nepreskúmateľnosti, „pretože rozhodnutia 2. až 9. Vychádzajú z rozhodnutia 1., ktoré je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť, nesprávne právne posúdenie a neakceptovanie názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky“ [koniec citácie dotknutej argumentácie krajského súdu na str. 9 a 10].

Nakoľko však navrhovateľ nebrojil proti časti rozsudku krajského súdu zrušujúcej rozhodnutia 1. až 9. odporkyne, nebude sa Najvyšší súd s touto argumentáciou bližšie zaoberať.

30. Je však jeho povinnosťou v zmysle § 1 O.s.p. konštatovať, že pre súdnu prax je takmer vylúčené na jednej strane o rozhodnutí správneho orgánu vysloviť, že je nepreskúmateľné (argumentácia krajského súdu v závere str. 9 a začiatku str. 10 odôvodnenia), a na strane druhej jedným dychom dodať (argumentácia krajského súdu na str. 9 odôvodnenia), že po preskúmaní (tohto nepreskúmateľného rozhodnutia) správny súd dospel k záveru o nesprávnosti právneho posúdenia veci v dotknutom rozhodnutí. Takto sformulovaný názor súdu je pre účastníka nepresvedčivý a vyvoláva pochybnosti o logickosti úsudku, lebo základnou prekážkou súdneho prieskumu je nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia samotného. Ide o nežiaducu charakteristiku vrchnostenského aktu, kedy adresát z objektívnych dôvodov nemôže pochopiť posolstvo aktu (rozhodnutia) vydaného správnym orgánom.

31. Občiansky súdny poriadok prostredníctvom ustanovenia § 250j ods. 2 písm. d) preberá klasické rozdelenie nepreskúmateľnosti ako zrušujúceho dôvodu z titulu nedostatku dôvodov, ako aj z titulu nezrozumiteľnosti dôvodov v rozhodnutí obsiahnutých. Krajský súd (viď bod č. 29) nepreskúmateľnosť videl v nezrozumiteľnosti rozhodnutia 1/. Tým vlastne krajský súd vyslovil názor, že napadnuté rozhodnutie správneho orgánu na jednej strane obsahuje dostatok dôvodov avšak nezrozumiteľných vzhľadom k napadnutému, pre navrhovateľa napadnutého výroku. Tým vlastne nezrozumiteľné rozhodnutie vytvára na jednej strane dojem kvantitatívne na dôvody bohatého rozhodnutia, ale na druhej strane absentujú najmä skutkové dôvody, ktoré by inak mali byť riadne objasnené v odôvodnení rozhodnutia samotného. Najvyšší súd vo svojej judikatúre (bližšie napríklad sp. zn. 1 Sžr 24/2011) do skupiny absentujúcich skutkových dôvodov, pre nedostatok ktorých je nutné rozhodnutie správneho orgánu zrušiť pre nezrozumiteľnosť, zaraďuje také skutkové zistenia, ktoré vytvárajú rozhodovacie dôvody, tzn. typicky vtedy, keď správny orgán vyvodí rozhodovacie dôvody alebo ich mal oprieť o skutočnosti v správnom konaní zisťované, poprípade zistené v súlade s logickými zásadami, alebo tam, kde je zrejmé, že boli dôkazy na ich vytvorenie vykonané.

Následne pri absencii hore uvedených skutkových dôvodov všetky zvyšné quasi „skutkové“ dôvody bohato uvedené v odôvodnení rozhodnutia sa musia zákonite vyhodnotiť opačne, tzn. že ide o dôvody, ktoré sú opreté o skutočnosti v správnom konaní nezisťované, poprípade zistené v rozpore s logickými zásadami (najmä výkladu a hodnotenia podkladov rozhodnutia alebo právnej normy), alebo tam, kde sú pochybnosti o tom, či boli vôbec nejaké dôkazy na ich vytvorenie vykonané, a tým sú nezrozumiteľné. Takto však krajský súd nepostupoval.

2) Nesprávnosť aplikácie práva:

32. Právna teória označuje proces aplikácie práva za hlavnú povinnosť orgánov súdnej moci pri napĺňaní svojej rozhodovacej právomoci (čl. 141 ods. 1 v spojení s čl. 144 ods. 1 ústavy), ktorá je nosným prvkom poskytovaním spravodlivej súdnej a inej ochrany práv jednotlivcom (najmä čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 152 ods. 4 ústavy). Samotný proces aplikácie práva sa rozpadá nielen na procesy poznávacie a hodnotiace, ale sa opiera o samotnú interpretáciu zavŕšenú rozhodovacou činnosťou súdu.

Preto pod pojmom aplikácia práva mal krajský súd prezentovať smerom k účastníkom taký prístup k právnemu poriadku, ktorým sa pomeriava právne relevantný dej, resp. jednotlivé právne relevantné skutočnosti s následným vyslovením právnych názorov, na ktorých sa zakladá súdne rozhodnutie.

33. Pri druhej skupine, tzn. rozhodnutie z 22. septembra 2010, však krajský súd po vykonanom prieskume jeho zákonnosti a po citácii ustanovenia § 112 ods. 8 zák. č. 461/2003 Z.z. iba stroho, bez ďalšieho konštatoval svoj názor, že „Odporkyňa v danom prípade vyhovel navrhovateľovej žiadosti a postupovala v zmysle citovaného zákonného ustanovenia“ [koniec citácie dotknutej argumentácie krajského súdu zo str. 10]. Pritom, napriek svojmu konštatovaniu, že „pred samotným prejednaním a rozhodnutím veci sa súd podrobne oboznámil s obsahom dávkového spisu odporkyne“ [koniec citácie dotknutej argumentácie krajského súdu na str. 8], tak vyhodnotenie jednotlivých skutočností týkajúcich sa úkonu navrhovateľa odmietajúceho prijať platby od odporkyne sa v odôvodnení rozsudku krajského súdu nenachádza, a krajský súd sa uspokojil s konštatovaním, že „súd dospel k záveru, že zistenie skutkového stavu v preskúmvanej veci zo strany odporkyne je dostačujúce, rozhodnutie vychádzalo zo správneho právneho posúdenia veci a postup správneho orgánu je v súlade so zákonom, a preto napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdil“ [koniec citácie dotknutej argumentácie krajského súdu zo str. 11].

34. V súvislosti s hore citovaným procesom aplikácie práva, t.j. aj uvedeným preverovaním skutkového stavu, Najvyšší súd poukazuje na nutnosť správneho súdu vyrovnať sa s potenciálnou povinnosťou vykonať dôkazy v zmysle ustanovenia § 250q ods. 1 a v spojení s § 250l ods. 2, § 246c ods. 1 a subsidiárne § 122 O.s.p., pokiaľ v súdnom prieskume dospeje k záveru o ich dôležitosti. Ak by tak prvostupňový správny súd nekonal, potom sa vystavuje nebezpečenstvu, že v nasledujúcom odvolacom konaní môže byť jeho rozhodnutie v zmysle § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p. zrušené.

Podľa § 250q ods. 1 veta záverečná O.s.p. súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia.

Podľa § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p. súd rozhodnutie zruší, len ak súd 1. stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav.

35. Najvyšší súd však nemá z predložených listinných dôkazov (viď spis krajského súdu sp. zn. 5 Sd 87/2010) potvrdený záver, že navrhovateľ svojimi listami z 30.03.2010, 15.07.2010, 26.07.2010, 23.08.2010, ani z listu odporkyne z 18.08.2010, by jednoznačne žiadal odporkyňu o zastavenie výplaty svojho dôchodku.

Preto Najvyšší súd dospel k záveru, že prvostupňový súd nesprávne vykonal prvotný proces aplikácie práva, tzn., že nedostatočne zistil skutkový stav pre správne právne posúdenie napadnutého rozhodnutia odporkyne z 22.09.2010.

36. Súčasne s prihliadnutím na závery uvedené vyššie (viď bod. č. 28) Najvyšší súd poukazuje, že ani jazykovým výkladom ustanovenia § 112 zák. č. 461/2003 Z.z. si nie je možné osvojiť taký záver, aký v napadnutej časti rozsudku vyslovil krajský súd.

V súvislosti s uvedeným Najvyšší súd zdôrazňuje, že pod pojmom jazykový výklad právna teória najmä rozumie postup zameraný na zisťovanie a sprostredkovanie zmyslu, obsahu a rozsahu v normatívnom texte použitých slov a nimi utváraných viet za účelom ich pochopenia a správnej aj jednotnej aplikácie, pričom slovám, výrazom a termínom použitých v texte právnych noriem je potrebné rozumieť v tom zmysle, ktorí majú vo všeobecnom základe spisovného jazyka, ibaže ich odlišný význam zákonodarca vyzdvihol prostredníctvom legálne definície (viď Ottová, E.: Teória práva, Heuréka, 2006, str. 287).

37. V súvislosti s uvedenou metódou výkladu musí Najvyšší súd rovnako zdôrazniť, že krajský súd pri svojom rozhodovaní o právnych následkoch konania navrhovateľa týkajúcich sa vrátenie súm dôchodku celkom opomenul z hľadiska systematického výkladu zohľadniť ustanovenie § 236 zák. č. 461/2003 Z.z.

Podľa § 236 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. príjemca dávky je povinný vrátiť dávku alebo jej časť odo dňa, od ktorého mu nepatrila alebo nepatrila v poskytovanej sume, ak

- a) nesplnil povinnosť uloženú týmto zákonom,
- b) prijímal dávku alebo jej časť, hoci vedel alebo musel z okolností predpokladať, že sa vyplatila neprávom alebo vo vyššej sume, ako patrila, alebo
- c) vedome inak spôsobil, že dávka alebo jej časť sa vyplatila neprávom alebo vo vyššej sume, ako patrila.

Práve v tomto nedostatku systematického výkladu pri zistenom skutkovom stave Najvyšší súd vidí nesprávnosť riadneho výberu ustanovenia právneho predpisu, t.j. neprehliadnuteľnú chybu pri aplikácii práva krajským súdom.

3) Nesprávnosť aplikácie práva:

38. Ďalej je Najvyšší súd nútený konštatovať, že konajúci krajský súd sa vôbec nezaoberal v zmysle zásady právnej istoty (článok 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky) tou mimoriadne dôležitou úvahou, či za situácie, keby dospel k záveru, že zrušuje rozhodnutia, na základe ktorých bolo navrhovateľovi právo na starobný dôchodok priznaný a následne v určenej výške aj vyplácaný, má existencia rozhodnutia o zastavení výplaty starobného dôchodku, resp. jeho účinkov, ešte právne opodstatnenie.

Je nepochybné, že krajským súdom zrušené rozhodnutia 1/ až 9/ odporkyne boli právnym základom pre následné vyplácanie súm starobného dôchodku navrhovateľovi. Potom zo strany krajského súdu bola nezodpovedaná otázka, či je možné za tejto situácie ponechať účinky rozhodnutia odporkyne z 22. septembra 2010.

V.

39. Odvolací súd vzhľadom na námietky uplatnené navrhovateľom, ako aj existenciu zásadných a podstatných nedostatkov zistených v napadnutom rozsudku krajského súdu je nútený konštatovať, že napadnutý rozsudok krajského súdu nespĺňa náležitosti zákonodarcom kladené na neho ako celok, ako aj v jeho jednotlivých častiach. Uvedený rozsudok nevychádza z dostatočne zisteného skutkového stavu, absentuje jeho logické vyhodnotenie a následné právne posúdenie nezodpovedá princípu právnej istoty, t.j., že vykazuje neprehliadnuteľné znaky svojvôle (arbitrárnosti), v súdnom konaní neprípustnej.

Na základe zisteného skutkového stavu, uvedených právnych skutočností, po vyhodnotení námietok navrhovateľa, ako aj s prihliadnutím na názory odporkyne Najvyšší súd postupom podľa § 221 ods. 1 O.s.p. rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku uznesenia.

40. O práve na náhradu trov odvolacieho súdneho konania Najvyšší súd podľa § 224 ods. 3 v spojitosti s § 246c ods. 1 O.s.p. nerozhodol, nakoľko o náhrade trov po zrušení rozsudku v napadnutej časti rozhodne súd 1. Stupňa v novom rozhodnutí o veci.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok (§ 246c ods. 1 O.s.p.).